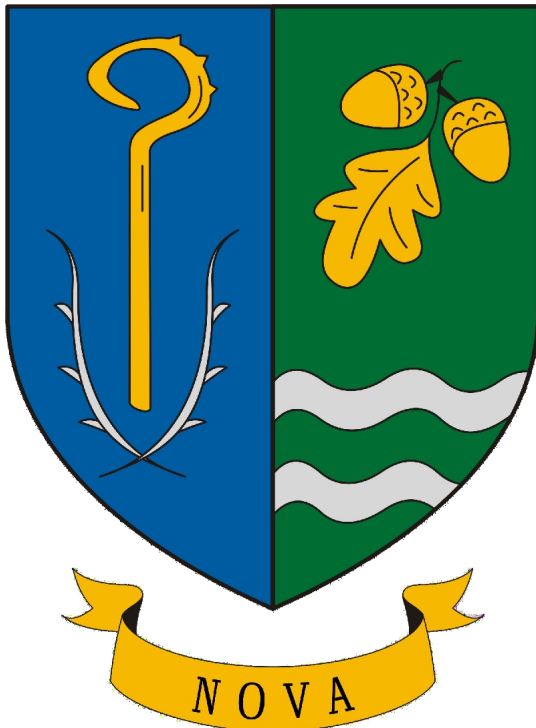

Zalaegerszegtől 33 km -re, Lentitől 13 km -re található a 75-ös főútvonal mentén. A hozzátartozó Zágorkhidánál nagy forgalmú út vezet Nagylengyel - Zalaegerszegre. Novát szokták a "Göcsej fővárosaként" is emlegetni. Magas dombhátú vidékét keletről a Cserta, nyugatról és délről a Kerta - patak fogja közre. A vizek mély völgyekben vezetik le a hatalmas erdőkkel borított vidék átlagosnál nagyobb csapadékát. Az így felszabadult, változatos felszínű dombság talaja gyenge, rossz vízgazdálkodású, alapkőzete az agyag.

Az Árpád-kortól feljegyzett története van, az almádi apátság alapítólevelében leírt birtokhatár ismertető említi először a veszprémi püspök birtokaként. Gyakorlatilag **az államosításig egyházi birtok,** a veszprémi, majd létrehozása után 1777-től a szombathelyi püspöké.

1255-ben feljegyzik lakóit. „jobagiones episcopi Wesprimiensis de Nova” de 1331-ben is így jegyzik le. Nagy Lajos korából 1453-ból való irat még possessióként említi, ám 1446-ban oppidumként, tehát **mezővárosként** regisztrálták, mely a veszprémi püspöknek fizeti az adót. Egy közvetlenül **Mohács előtt** keletkezett irat 25 telekről és 4 malomról számol be.

A **török idők** nagyon sok birtokháborítási perirat maradt fenn. A templom plébánosa 1550-ben Petrus vicearchidiaconus volt. Ez időben a veszprémi püspök földesurasága alatt 5 egésztelkes, és 21 töredéktelkes jobbágy él. Bár mezőváros a titulusa, mégis természetben fizetnek. Hamarosan **a veszprémi püspök egy hosszú oklevélben zálogba adja** a zalai mezővárost. Kanizsa eleste után egyre többször jelenik meg határában a török. A városkát megerősítik, de **a gyakori betörés miatt a birtokai elpusztásodnak**. 1622-ben Ergelics Ferenc püspök 6 év adómentességet ajánl az elhagyott birtokok újratelepülőinek. A környező nagyobb végvárakat közmunkával erősítik meg. Novától is kirendeltek embereket Lentihez, Egerszeghez. Ennek megszervezése a bírónak nem is lehetett könnyű dolog.

A török pedig pusztított: 1656-ban a lövei kapitány adja hírül, hogy Zágorhídnál egy nagy török egység cselt vetett az egerszegieknek, s hogy ne tudjanak hírt adni a novaikat elhurcolják. Emberei elvesztését Széchenyi György püspök a szécsiszigetiek pusztításának tartja.

A vidék **a töröknek is fizetett adót**, az utolsó török uraság Mohmed Ispaya volt. A megszállás végén leírják, hogy mekkora pusztulást szenvedtek. A **z ősi kéttornyú templom is tető nélkül maradt**. Hamarosan azonban békés időszak kezdődik. A plébániát újraalakítják, 1716-tól kereszteltek, 1750-től teljes anyakönyvet vezettek.

Mivel filiális egyháza van, **iskolájában a környékelieket is tanítják**. 1748-ban és később is feljegyzik, hogy a plébános horvátul is tud, mivel a zágrábi érseki szemináriumban tanult az illető. Ekkor 46 ház van, a falut 216 katolikus lakja.

A nagyhirű Bíró Márton veszprémi püspök ez időtájt ad engedélyt Nova környék erdeiben az egerszegi zsidóknak a hamuzsír égetésére. 1 **777-ben már lényegében elkészült az új templom,** melynek 1600 fő a befogadóképessége.

A falu híres plébánosa, **Plánder Ferenc** Göcsej néprajzának, hagyományainak, történeke máig legkiválóbb kutatója volt. .

A **XIX. században** lakóházainak száma 277, lakosai száma 1724. Már ekkor működött egy **m** **agán kisdedóvó, egy katolikus elemi népiskola.**

Gyári üzemmel dolgozott egy **gőzfűrésztelep**

.

1871 után kisközséggé fejlődött vissza. A vasúti forgalomtól távol esett és ez magyarázza, hogy nem tudott fejlődni. A szombathelyi püspök egykori birtoka a **g róf**

Batthyány család

kezére került. A hatalmas birtok - az összesen 6439 holdból 3911 holdat foglalt el - mellett alig volt életképes paraszti föld. A 868 gazdaságból mindössze 6 volt 20 holdnál nagyobb, mindössze 5 hold feletti birtok is mindössze 98 volt.

A település, mint a Göcsej központja még **a két világháború között megőrzött szerepéből néhányat** **járási székhely, s mint ilyen** **szolgabírói, másrészt körjegyzőségi központ**

.

Volt tüdőgondozó, szülőotthon, orvos, gyógyszertár is.

Jelentős számú iparos dolgozott a községben: 4 asztalos, 1 szobafestő, 3 kovács, 2 bognár, 4 női és 2 férfi szabó, 2 mészáros, 3 ács, 5 kőműves, 2 kádár, egy - egy pék, bádogos, fazekas, köteles, téglás, valamint 2 fodrász, 3 kocsmáros, és 4 kereskedő.

A II. világháborúban 33 hősi halottat vesztett a falu. A katonai beszállásolások, a nyilas közigazgatás, valamint a menekültek és a tovább vonulók nagy terhet jelentettek a községnek. A háború itt 1945. március utolsó és április első napjaiban három napig tartó kisebb (de azért csaknem száz szovjet és német áldozattal járó), **ütközetrel ért véget.**

A földosztáskor igénybe vették a Batthyány Miklós gróf birtokát 102 hold kivételével, valamint a plébánia birtokainak javarészét. A még mindig nagyon kis földön gazdálkodó újbirtokosok hamarosan **tszcsst -alakítottak.** Ennek a folyamata felgyorsult az ötvenes évek elején (Rákosi Mátyás 1950-es agitációs nagygyűlése után különösen), de a tagság 1956-ban többnyire kilépett 1960-ban azonban újjászervezik szinte mindenkit beléptettek. A tsz sok embernek adott munkát, de azért az olajipar, Lenti és Zalaegerszeg egyre vonzóbb lett mint munkahely, majd mint lakóhely is.

1950-ben elveszik járási székhely címét, ezáltal **az elvándorlás igen felgyorsul.** Előbb az adminisztratív ügyek intézői távoznak, majd az orvosi ellátás leépítése következtében az egészségügyben tevékenykedők (előbb a tüdőgondozó, aztán a szülőotthon és a mentőállomás épül le).

Javult ugyan az úthálózat, de nem sikerült elérni a sokáig dédelgetett Ortaháza - Nova - Zalalövő kisvasút tervének megvalósítását. Emiatt a korábbi központi szerepkör erősen visszaesett. Ugyanakkor **Zágorhida ez a már 1411-től oklevelekben szereplő helység 1963 óta Nova része**

Szerencsére az oktatásügyi és kulturális élet megmaradt. **1967-ben nagy erőfeszítésekkel megépült az iskola**, amely alsó tagozata jelenleg is működik, van óvoda is.

A rendszerváltás után Polgármesteri Hivatal működik a községben. **2000. évben sikerült befejezni a több éve huzódó szennyvízcsatorna beruházást**, melynek következtében Zágorhida falurész kivételével 95%-os a meglévő bekötések aránya. Ugyanebben az évben **kiépült a gázhálózat** a községben. A vezetékes vízzel ellátott lakások száma megközelíti a 100 %-ot, hisz sikeres önkormányzati pályázat útján Zágorhida községrészben is megtörtént az egészséges vezetékes vízhálózat kiépítése 2003-ban.

A környezetvédelmi előírások végrehajtására bevezetésre került a **szervezett, rendszeres hulladékgyűjtés**. Elkészült a község rendezési terve, Kossuth utcán járdaépítés, zártkerti utak építése, Zágorhidán a József Attila út építése, a község települési összképének javítása (útbaigazító táblák, falutáblák, padok, hulladékgyűjtő edényzetek), **a Gönczi Ferenc Művelődési Otthon és Pländer Ferenc Helytörténeti Múzeum teljes**

felújítása

. A

nyilvános könyvtár

a művelődés és információszerzés helye.

Nevezetességek

Templom

A környék egyik legmagasabb temploma a novai **Nagyboldogasszony templom** Mária Terézia idejében, 1778-ban épült. A templom a régi rossz állapotú helyett épült, a források szerint Hefele Menyhért tervezte az épületet. A barokk stílusú templom

freskóit Dorffmaister István készítette

, amelyeken Mária életútját követhetjük figyelemmel attól a pillanattól, amikor értesült arról, hogy ő lesz Jézus szülőanyja egészen a mennybemeneteléig.

A templom akusztikai különlegessége

, hogy a kórusíven található szenteltvíztartóba belesuttogott szó hallatszik a másik szenteltvíztartó felett. A templom

orgonáját 1787-ben Jetter János Jakab kőszegi mester

műhelyében alkották. Az épület előtt a hívek által emeltetett kereszt áll 1922-ből.

Helytörténeti gyűjtemény

„Sokból, amennyit akarsz - kevésből, amennyit lehet”, mondja a mottó a **Plánder Ferenc Helytörténeti Gyűjteményben**, ahol a XIX-XX. századi paraszti táplálkozást és a táplálék megtermelésének, előállításának jellemző helyszíneit: szántóföld, gyümölcsös, pitvar konyha, kamra, kástu, valamint az eszközöket és a kapcsolódó szokásokat mutatják be a fényképek, rekonstrukciók és enteriőrök.

A gyűjtemény a XVIII. század második felében épült földszintes saroképületben, az egykori uradalmi tisztartói házban került berendezésre. A húsz méter hosszú barokk stílusú épületet északról és nyugatról egy-egy bástya támasztja, a szobái és a folyosók bolthajtásosak, alatta hatalmas pince található, ahol a gróf az aratóknak szánt bort tárolta.

Harangláb

A térség jellemző haranglábát itt is megtalálhatjuk. Nova **Zágorhida elnevezésű településrészén** áll a XVIII. században épült, római katolikus, műemlék jellegű harangláb. A kisméretű, kétoszlopos, talpas, házas, zártzoknyás építmény jellemzője a rövid nyakrész és az arányosan megnövelt méretű felső süvegtető.

Vadászkastély

Nova mellett található az **Olga-major vadászkastély**, amely valamikor gróf Batthyány Zsigmond tulajdonában volt. A környéken lőtt vadak trófeáival díszített műemlék jellegű épület jelenleg a Zalaerdő Zrt. tulajdona. 1970 szeptemberében itt lőtte Marion Schuster vadászvendég az akkori világrekord trófeát viselő gímbikát. A terület vadászati lehetőségeit újabb színfolttal gazdagítja a nagy vadkanokat rejtő hernyéki vaddisznós kert.

Csicsergő Szabadidőközpont

„C” kategóriás ifjúsági szálló. A központban évente több alkalommal is rendeznek a település és környékének hagyományait bemutató programokat, mint amilyen a disznóvágás, kemencés sütés. A gyönyörű táj, a csendes, nyugodt környezet, a jó levegő tökéletes helyszínné teszi a tábor gyermekek és családok, csoportok számára rendezett programok

lebonyolítására is. A Szabadidőközpont megfelelő helyszínt nyújt előadások, tárgyalások számára, továbbá lakodalmak rendezésére. Az egyházzal ápoltság jó kapcsolatnak köszönhetően helyben biztosított az egyházi és polgári esküvő megtartása is.

Kilátó és tornapálya

Göcsej legszebb dombjait és a környék látképét a nemrég elkészült, szőlőhegyen található kilátóból csodálhatjuk meg, amely mellett pihenőhely is található. A kilátó mellett áll **Szent Orbán fából faragott szobra**

. A pihenőhely ad helyet a Pünkösd vasárnapján megrendezett hegyi búcsúnak és egyéb rendezvényeknek is. A szomszédos dombháton újabb pihenőhelyet találunk, melyet a hegyi úttal kiegészült

erdei tornapálya

fűz fel egy kellemes,

majd 3 kilométeres sétaútra.

IKSZT Nován

A Gönczi Ferenc Művelődési Otthon és Plánder Ferenc Helytörténeti Múzeum teljes felújításához kapcsolódóan az épületegyüttes keleti irányban új szárnyal bővült 2012-ben. Itt kapott helyet a közösségi teremmel, öltözőkkel, irodával, könyvtárral, főző-melegítőhelyiséggel rendelkező IKSZT Integrált Közösségi és Szolgáltató Tér. A létesítmény rendszeres nyitvatartással a legkülönbözőbb oktatási, közösségi előadásoknak, próbáknak, foglalkozásoknak ad helyet. Az épület előtt parkoló került kialakításra, továbbá a község főtereként elkészült az udvar parkosítása szökőkúttal, mely a falu igazi díszé lett.

□

Írta: Administrator

2011. március 15. kedd, 18:07

Bécsenél a Magyarok vértanúsíma (augusztus 15.)
oroszok elleni harcok emlékére minden nap 9.15, kedd és péntek nyáron 19.00, télen 17.00